

Mötesanteckningar samråd regionala pensionärsrådet

Tema: Tema: Miljö- och regionutveckling ur ett äldreperspektiv - Havet sjöarna maritimt och miljö.

Mötesdatum: 3 december 2025.

Tid: Kl.09.30-12.30. Pensionärsorganisationerna har ett gemensamt eget möte kl. 09.00-09.30

Plats: Vänersborg, Residenset vid Torget. Konferensrum: Sessionssalen

Närvarande politiker

Helén Eliasson, (S) RPR, ordförande, fysiskt

Lars Holmin (M) RPR, vice ordförande fysiskt

My Alnebratt (S) RPR, ledamot digitalt

Thony Andreasson Aderum (MP) RPR, ledamot fysiskt

Närvarande ledamöter

Ove Göransson, PRO, fysiskt

Gunnel Brandt, PRO, digitalt

Patricia Valeria Labrana, PRO, digitalt

Bengt Fernström, PRO, fysiskt

Ann-Christine Baar SPF seniorerna, fysiskt

Eva Stolpe, SPF seniorerna, fysiskt

Anita Afzelius Alm SPF seniorerna, fysiskt

Zaidi Folias, SKPF, fysiskt

Barbro Westergren, SKPF, digitalt

Karl-Gunnar Wikström SKPF fysiskt

Birgitta Berghänel-Sikberger, RPG, digital

Närvarande ersättare

Kerstin Carlsdotter, PRO, fysiskt

Sven Carlsson, PRO, digitalt

Ritha Lindh, PRO, digitalt

Gerd Lindström, PRO NY deltagare fysiskt

Agneta Nero Andersson, SPF seniorerna, fysisk

Ann-Katrin Jönsson, SPF seniorerna, fysiskt
Göran Holmberg, SPF seniorerna, fysiskt
Lena Gustafsson SPF seniorerna, fysiskt
Birgitta Carlander, SKPF, fysiskt
Gunilla Eriksson, SKPF, fysiskt
Arne Brännström, RPG, fysiskt

Övriga närvarande

Föredragshållare: Heléna Lundberg Nilsson, regionutvecklingsdirektör
Gunnar Henning
Camilla Tengström sekreterare, koncernstab, kansli och säkerhet

Förhinder

Stefan Svensson (KD) RPR
Håkan Persson, SKPF, ersättare

Vakant efter Ingemar Apelstig som avlidit, SPF seniorerna, ledamot

*Presidierna för (RS) regionstyrelsen och (OSN) operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ingår i regionala pensionärsrådet sedan våren 2023.
SPRF ingår numera i SKPF*

En tyst minut hölls till minne av avlidne ledamoten Ingemar Apelstig.

1. Anteckningar från föregående mötet 10 september 2025

Anteckningarna godkändes. Svar från Katti Hoflin efterfrågades (Tema kultur) rörande frågor som RPR ställt till henne på förra mötet. Svar har blivit fördröjt men kommer.

2. Tema: Miljö- och regionutveckling ur ett äldreperspektiv - Havet sjöarna maritimt och miljö.

Helén Lundberg Nilsson berättade bland annat om VGR:s mål och insatser för klimatomställning och målet med en fossiloberoende region 2030. Se hennes presentation i **bilaga 1**.

Här finns forskarrådets rapport som publiceras 251218: [Västra Götalands klimatomställning - en resilient omställning för klimatet](https://www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/miljo-och-klimat/klimat/forskarrad/). Detta är den femte rapporten som tas fram, tidigare rapporter hittar du på denna hemsida: <https://www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/miljo-och-klimat/klimat/forskarrad/>

3. "Dialogfrågor på temat Miljö- och regionutveckling ur ett äldreperspektiv - Havet och sjöarna maritimt och miljö. från SPF Seniorerna

Vi ser gärna om möjligt en kort repetition avseende "Klimat 2030 VGR ställer om" som inledning till avsnittet och har i anslutning till den några frågor":

3.a. "Hur förbereder sig regionen för klimatförändringar? "

- **"Värmeböljor: Drabbar äldre mest och ökar trycket på akutvården på grund av värmerelaterade sjukdomsfall."**
- **"Skyfall: Påverkar framkomligheten för sjuktransporter på vägarna och kan öka trycket på vård hemma. Kan översvämma sjukhus, vårdcentraler m.m. Har man någon plan för lokaler i riskområden."**
- **"Stormar: Påverkar framkomlighet på samma sätt som översvämningar. Nedfallande träd och kringflygande föremål kan skada vårdlokaler."**
- **"Sjukdomar: Sjukdomar, som sprids av djur som myggor, fästingar m.m. som tidigare inte överlevt i vårt klimat men som nu och i framtiden gör det. Sjukdomar som blivit antibiotikaresistenta. Sjukdomar som sprids genom migration där människor från länder som inte längre blir beboeliga kommer till Sverige t.ex. sydeuropa"**
- **"Påverkan på klimatet i övrigt: Hur arbetar vården för att minimera utsläpp och annan påverkan inom regional verksamhet t.ex. projektstöd, resor. Tar man hänsyn till klimatpåverkan i inköpsverksamheten? Hur arbetar regionen för att invånarna skall minska sin påverkan på klimatet? Lyssnar regionen på seniorernas synpunkter?"**

Svar på ovan frågor med fokus på VGR:s interna arbete

Det här är frågor som är väldigt aktuella för VGR och alla regioner i Sverige. Regionens arbete med klimatanpassning handlar dels om hur vi planerar, bygger och sköter våra fastigheter, dels om hur vi säkerställer och bedriver vår verksamhet, precis som frågorna speglar. Arbetet är påbörjat, en hel del pågår men mycket återstår.

Prioriteringar kring klimatanpassning i regionfullmäktiges budget

I budgeten för 2026 anges att regionstyrelsen ska genomföra en risk- och konsekvensanalys för att identifiera behov av klimatanpassningsåtgärder som finns inom VGR. Analysen ska efterföljas av handlings- och åtgärdsplaner. Miljö- och klimatrelaterade risker finns redan identifierade i den befintliga RSA (risk- och sårbarhetsanalys), och skyfall är ett av två scenarier som finns med. Under 2026

ska RSA:n uppdateras. En övning med klimatscenario planeras under 2026. Ansvaret för detta ligger på avdelning säkerhet och beredskap, inom Koncernkontoret.

När det gäller VGR:s förvaltning för fastigheter, stöd och service (FFSS) har en rad olika åtgärder gjorts och görs:

- 2019 startade ett systematiskt arbete på Sahlgrenska Universitetssjukhuset med skyfallskarteringar (100-årsregn) samt risk- och konsekvensanalyser.
- Vid nybyggnation kartläggs klimatrisker genom Miljöbyggnadscertifiering. Kommunen är kravställare för att kartlägga och åtgärda särskilt skyfallsrisker i arbetet med nya detaljplaner och krav för bygglov
- En behovsbeskrivning för sterilteknik och operation har genomförts tillsammans med en genomlysning av sterilgodsförråd för hela regionen.
- Utemiljöåtgärder genomförs, tex dagvattenfördröjande åtgärder och ökade grönytor som bidrar till kyleffekt.

Klimatanpassning tydligare framlyft i översynsversionen av hållbarhetsmålen

I översynsversionen av hållbarhetsmålen (som är ute på remiss just nu) är klimatanpassning framlyft på ett annat sätt än tidigare. Klimatanpassad verksamhet är tillagt som ett nytt delmål, och för hälso- och sjukvården innebär klimatanpassningen insatser och åtgärder för att begränsa sårbarheten för effekterna av klimatförändringarna och dess påverkan på hälsan. Det inkluderar åtgärder för att förebygga värmerelaterade sjukdomar, spridning av klimatrelaterade smittsamma sjukdomar, samt hantering av luftföroreningar och psykisk ohälsa kopplat till klimatstress. VGR ska identifiera särskilt sårbara riskgrupper som riskerar att drabbas särskilt hårt av klimatförändringar (exempelvis äldre). Klimatanpassningsarbetet ska inte fördjupa existerande orättvisor, inte skapa nya orättvisor och kompensera för eventuella orättvisor som skapas. Här finns mycket kvar att göra i samverkan mellan VGR:s olika verksamheter.

Hållbarhetsmål för att minska VGR:s egna utsläpp.

Regionens hållbarhetsmål gäller alla verksamheter, inklusive hälso- och sjukvården. Målet om låg klimatpåverkan där regionens direkta utsläpp (tex resor och utsläpp av medicinska gaser) ska minska med 85 % och de indirekta utsläppen (tex från inköp) ska minska med 50% bidrar till massor av insatser bland annat gällande krav vid inköp.

Svar på ovan utifrån VGR:s externa arbete kring miljö- och klimat samt arbete med maritima frågor

VGR arbetar med att minska sin egen klimat- och miljöpåverkan (enligt hållbarhetsmålen) och länets miljö- och klimatpåverkan (enligt den regionala utvecklingsstrategin, där klimat 2030 är en viktig samverkansplattform).

Västra Götalands klimatmål innebär en utsläppsminskning på 80% till 2030 jämfört med 1990 samt 30% minskning av konsumtionsbaserade utsläpp jämfört med 2010. Hittills har utsläppen minskat med 23% sedan 1990, vilket är alldeles för långsamt. Industrin står för drygt 40% av utsläppen, främst från ett fåtal stora anläggningar, och transportsektorn för cirka 25%. Den senaste uppdateringen av Västra Götalands koldioxidbudget visar att utsläppen behöver minska med 18 procent per år från 2025 för att uppfylla vår del av Parisavtalets mål. Detta kräver åtgärder inom elektrifiering, cirkulära affärsmodeller, förnybar energi, energieffektivisering och klimativänlig samhällsplanering – i nära samarbete mellan kommuner, företag och invånare. Åtgärder för klimatanpassning behövs samtidigt och bör genomföras parallellt med åtgärderna för minskade utsläpp, detta för att minska sårbarheten och säkra att Västra Götaland kan fortsätta utvecklas även när klimatet förändras. Den aktualiserade RUS:en har en ny kraftsamling – ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering där klimatanpassning är en del, då vi ser att det är ett område där det finns mycket att göra och där kommunerna efterfrågar stöd.

Biologisk mångfald är grundläggande för fungerande ekosystem, jord- och skogsbruk samt för naturens motståndskraft mot klimatförändringar och extremväder. Forskning visar att den är även viktig för människors hälsa och återhämtning. Arbetet drivs bland annat genom Göteborgs Botaniska trädgård, naturhistoriska museet, Väst kuststiftelsen och naturbruksskolorna. VGR bör fortsätta stärka den biologiska mångfalden i länet och påverka den positivt globalt genom beslut och prioriteringar som görs i Västra Götaland. Arbetet bör utgå från VGR:s plan för regionala utvecklingsinsatser för att främja biologisk mångfald 2025–2030. VGR ansvarar för att ta fram en regional transportinfrastrukturplan och i framtagandet tas hänsyn till att verka för hållbara transportlösningar (i linje med bl.a. RUS:en). Det görs även en miljö- och hållbarhetsbedömning.

VGR som kollektivtrafikmyndighet arbetar utifrån trafikförsörjningsprogrammets mål om att öka andelen hållbara resor. Elektrifiering av kollektivtrafiken fortsätter, 500 elbussar i trafik, ökar till 600 under 2026.

Maritima näringar

I arbetet med den regionala utvecklingsstrategin pågår ett intensivt arbete med de maritima näringarna, bland annat genom aktiva nätverk med kontakter inom sektorn vad gäller fiske, vattenbruk, sjöfart och båtliv, havsbaserad energi samt havsmiljöfrågor. Arbetet har resulterat i en stor mängd pågående projekt och samarbeten samt långvarig samverkan inom regionala plattformar som exempelvis Fiskekommunerna och Vänersamarbetet. Syftet är framförallt att bidra till ökad

sysselsättning, minskad miljöbelastning och en attraktiv livsmiljö. Exempel på projekt som VGR finansierar är:

- Innovatum Science Park har fått finansiering från VGR för att arbeta med den framväxande blå bioekonomi, Västsverige har en stor del av Sveriges befintliga företagande i blå bioekonomi och Innovatum ska bl.a. stötta och underlätta för företag inom den sektorn samt hålla ihop satsningar från forskning och näringsliv.
- VGR finansierar även olika projekt;
- Blå Mat [Blå Mat – centrum för framtidens sjömat](#)– centrum för framtidens sjömat (syftar till att göra Sverige till ledande producent för hållbar sjömat) samt
- Blå samverkan [Blå samverkan](#) som handlar om att ta tillvara på havets resurser och samtidigt skapa tillväxt och hållbara lösningar (projekt som drivs av Innovatum och knyter ihop näringsliv och forskning med syfte att skapa nya möjligheter för kustsamhällen och landsbygd).

Västerhavsveckan är en årlig temavecka för att öka kunskap och engagemang för havsmiljön. Detta görs genom aktiviteter för alla åldrar.

Ansvar för hav och sjöar ligger på länsstyrelsen och på havs- och vattenmyndigheten, där länsstyrelsen kartlägger "välmåendet" samt föreslår och genomför åtgärder där det behövs medan havs- och vattenmyndigheten sätter övergripande ramar och regler. Klimatanpassning är också ett område som länsstyrelsen har ansvar för.

4. Tandvårdsreform för personer 67 plus - TIO-tandvård - ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård.

Gunnar Henning kom fysiskt på mötet, han berättade om TIO-tandvård - ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård för personer 67 plus. Ett utökat skydd mot höga kostnader för äldre med stora tandvårdsbehov. Beslut i riksdagen idag 3 december 2025 och om det går igenom införs det 2026 01 01. Se hans presentation i **bilaga 2**.

5. "Tillgänglighet" och "Vad sker på Sahlgrenskas tomter"

My Alnebratt (S) berättade om tillgängligheten på Sahlgrenska. Man har skjutit till pengar ändrat på arbetssätt och fört in ett nytt schemalägnings system (Tessa) som resulterat i att köerna kortats. På hörselutprovningen har man nu nästintill köfritt. Se hennes presentation i **bilaga 3**.

"Vad sker på Sahlgrenskas tomter", det byggs och rivs, ordföranden sa att någon får komma och berätta om det på nästa möte.

6. Förslag på mötestider 2026: 6/3, 5/6, ~~1/10~~ och 4/12

6 mars Tema: Hälso-och sjukvård, Kaarina Sundelin

5 juni Tema: Tema: Kultur, Katti Hoflin

~~1 oktober~~ Ny tid **9 oktober**: Tema: Infrastruktur och kollektivtrafik, Sofia Hellberg

4 december: Tema: Miljö- och regionutveckling, Heléna Lundberg Nilsson

7. Budget

Västra Götalandsregionen (VGR) går inte back just nu. Prognosen visar ett litet överskott bland annat för att man infört lokal energiförsörjning och riktade statsbidrag. Sjukvården går däremot ca 1 miljard kronor minus, vilket inte är bra men nödvändigt, ett strukturellt underskott. Millennium är skrotat av verksamhetsskäl. Vice ordförande gav en eloge till RödGrön ledning, som han tyckte skött den svåra ekonomiska frågan på ett mycket bra sätt.

8. Övrigt**Föredrag på nästa möte:**

- Vad sker på Sahlgrenskas tomter, "byggs det med tydligt miljökrav, hela vägen".
- Tema Hälso- och sjukvård, Nya arbetssätt, man har städat i köer, och hur gick det till?
- Bengt Fernström hade en fråga som ordförande ville att han skrev ner i detalj och skickade till sekreteraren och My Alnebratt, angående Kokboken.

Nästa möte är den 6 mars 2026. Tema: Hälso-och sjukvård. Kaarina Sundelin är inbjuden.

Helén Eliasson
Ordförande, regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Sekr. Camilla Tengström,
Samordnare, verksamhetsstöd.
Koncernstab, kansli och säkerhet